

Ett skritt frem

Mål:

Refleksjon og innsikt i barnerettigheter og global ulikhet

Tidsbruk:

30 - 40 minutter

Materiell:

Rollekort og rettigheter (vedlegg)

Ett skritt frem

Fremgangsmåte:

1. Kopiér og klipp ut rollekortene (vedlegg)
2. Velg først ett rollekort.
Gjennomgå det i plenum som eksempel.
Ta utgangspunkt i informasjonen dere har fått og gi rollen flere detaljer, for eksempel om hjemmeforhold, familie, hvor i verden en bor...
3. Del ut ett rollekort til hver elev. (La evt. to og to gå sammen om ett kort. Les gjerne gjennom rollene på forhånd så du har mulighet til litt "styring" mht. hvem som får de ulike rollene.)
Gi elevene litt tid hver for seg til å utdype rollen sin med utgangspunkt i informasjonen på kortet.
4. Alle elevene starter ved siden av hverandre på en linje.
Les en og en rettighet og be elevene ta ett skritt fram for hver rettighet de tror at deres rolleperson får oppfylt.
Les totalt 10-15 rettigheter.
5. Når rettighetene er lest, står deltakerne på ulike plasser, noen langt fram, noen i midten og noen langt bak.
La noen av elevene presentere rollen sin og si litt om hvorfor de tror de har havnet der de står.
Hvordan kjennes det?
6. Ulikhet. Presentér noen av faktaene nedenfor om barn i verden for elevene.
Samtal om grunner til at det er så store forskjeller på levekårene i verden.

- Hva kan det være som har bidratt til fremgangen?

Ulikhet og fremgang

Antall barn som dør før fylte fem år per tusen barn

Land	1990	2000	2023
Brasil	63	34	14
Norge	9	5	2
Pakistan	140	108	58
Polen	17	9	4
Sudan	132	103	50
Ukraina	19	18	8
USA	11	8	6
Hele verden	94	77	37

Barn i barneskolealder som ikke går på skole (i prosent)

Land	Barne- skolen	Ungdoms- skolen
Brasil	1	0
Norge	0	1
Pakistan	21	19
Polen	0	1
Sudan	44	41
Ukraina	2	1
USA	5	2
Hele verden	10	15

(Kilde: UNICEF; State of the world's children, 2025)

Ett skritt frem

Rollekort

Jeg er 12 år. Jeg ble født hjemme fordi det er altfor langt å gå til sykehuset. Foreldrene mine fikk ikke noen fødselsattest. Det betyr for eksempel at jeg ikke kan ta eksamen på skolen, få legetime eller pass. Jeg kan heller ikke bevise hvor gammel jeg er.

Jeg er 8 år. Jeg bor i slummen i en stor by sammen med 7 familiemedlemmer i et rom på ca 4X4 meter. Vi har ikke strøm og må hente vann. Vannet er ikke rent. Doen er et hull i bakken som vi deler med mange andre familier.

Jeg er 8 år og bor sammen med familien min på et lite småbruk. Det er ingen helsetasjon i nærheten, og da jeg var liten, ble jeg aldri vaksinert. Nå har jeg fått polio og er lam i bena. Familien min er fattig og har ikke råd til rullestol, så jeg må ake meg frem med armene. Jeg klarer ikke å komme meg til skolen.

Jeg er 11 år og går på skolen hver dag. Når jeg kommer hjem, hjelper jeg foreldrene mine i butikken til den stenger om kvelden. Etter middag vasker jeg opp og passer småsøsknene mine mens foreldrene mine rydder og stenger butikken. Når søsknene mine har sovnet, begynner jeg på leksene, men ofte er jeg så trøtt at jeg sovner fra dem.

Jeg er en jente på 7 år. Brødrene mine går på skolen i nærheten, men jeg er den eneste jenta i familien, og foreldrene mine trenger hjelp hjemme på småbruket. De synes det er viktigere at gutter går på skolen enn jenter. Derfor må jeg være hjemme.

Jeg er 10 år. På skolen min er det undervisning på et annet språk enn det vi bruker hjemme. Vi får ikke lov til å bruke vårt eget språk i timene selv om flere av lærerne også kan det bedre. Det er ikke lett å lære når vi ikke forstår språket ordentlig.

Ett skritt frem

Jeg er 12 år og bor sammen med to søsken og foreldrene mine. Jeg går siste år i barneskolen og gleder meg til å begynne på ungdomsskolen. På fritiden er jeg med i korps og spiller håndball. I feriene reiser jeg mye sammen med familien.

Jeg er 9 år og bor sammen med moren og broren min. Jeg går på barneskolen. Jeg synes det er veldig gøy å spille trommer, men vi har ikke råd til at jeg begynner på trommekurs. Jeg kan heller ikke gå i så mange bursdager fordi vi ikke har råd til presanger. Det er i hvert fall bra at skole og sykehus er gratis i landet vårt.

Jeg er 13 år og bor på gata sammen med noen jevnaldrende. Foreldrene mine har dårlig råd og krangler bestandig. De drikker og blir farlige når de er fulle, så jeg rømte hjemmefra. Nå har jeg begynt med narkotika, og for å få penger nok til det, må jeg stjele.

Jeg er 12 år og har en bror på 6. Vi måtte flykte hjemmefra på grunn av krig og har mistet alt vi eide. På veien kom vi bort fra foreldrene våre. Nå er vi i en flyktningleir i et fremmed land og avhengige av at noen hjelper oss. Jeg må prøve å være mamma og pappa for lillebroren min.

Jeg er 10 år og bor på en gård sammen med familien min. Jeg går på en liten skole hvor vi bare er 15 elever i klassen, så læreren har mye tid til å hjelpe alle. Jeg er veldig glad i dyr, og spesielt hester. Jeg vil bli veterinær (dyrlege) når jeg blir voksen.

Jeg er 9 år og bor i et stort hus sammen med foreldrene mine. Jeg har eget rom og eget bad. Foreldrene mine jobber og reiser mye, så jeg er ofte for meg selv. Jeg er glad i å gå på skolen, men savner ofte foreldrene mine.

Ett skritt frem

Jeg er 10 år og kommer fra en fattig familie, derfor må jeg arbeide. Fra tidlig om morgenen til sent på kvelden jobber jeg i en gruve og finner kobolt som brukes i mobiltelefoner. Det er farlig arbeid, og jeg er veldig sliten når jeg legger meg.

Jeg er 11 år, og etter skolen må jeg hjelpe til med dyrking og sortering av bomull. Det er veldig slitsomt, og jeg får i meg mye helsefarlig støv. Det brukes farlige sprøytemidler på bomullsplantene. Jeg får liten tid til lekser og lek.

Jeg er 12 år og flyttet til ny skole for et år siden. Noen av dem jeg går i klasse med mobber meg på grunn av dialekten og klærne mine. De andre sier ingenting for å forsvare meg, enda de er flere. Jeg føler at jeg blir en annen enn den jeg egentlig er på grunn av dette.

Jeg er 13 år og går i 6. klasse. Jeg begynte senere på skolen enn vanlig. Da jeg var ferdig med 5., måtte jeg flytte hjemmefra for å kunne fortsette på skolen. Det er skole bare opp til 5. klasse der foreldrene mine bor. Nå bor jeg hos bestemoren min og besøker foreldrene mine bare én gang i året.

Jeg er 7 år og skal bli dronning når jeg blir voksen. Jeg bor sammen med familien min, men foreldrene mine er ofte på reise. Da har vi en barnepike som passer på oss. Det er ikke alltid like morsomt at alle vet hvem jeg er og at alle vil ta bilder, men de fleste er hyggelige.

Jeg er 8 år og har flyktet sammen med familien min til et annet land. Foreldrene mine var redde for å bli drept hvis de ble hjemme. Vi bor i et asylmottak sammen med mange andre og vet ikke om vi får oppholdstillatelse. Jeg kan ikke språket, og det er vanskelig å bli kjent med andre barn.

Ett skritt frem

Jeg er 12 år og bor hos en fosterfamilie. Foreldrene mine klarte ikke å ta vare på meg. Familien jeg bor hos nå, er den tredje jeg bor hos. Jeg har to søsken som bor i andre familier. Det blir vanskelig å konsentrere seg når jeg stadig må flytte. Dessuten savner jeg søsknene mine.

Jeg er 11 år og bor sammen med familien min i en trang leilighet. Vi har en annen religion enn de fleste som bor her, og derfor er det vanskelig for foreldrene mine å få jobb. Jeg blir ofte mobbet på skolen og har vanskelig for å konsentrere meg.

Jeg er 14 år og barnesoldat. Da jeg var 13, kom soldater og kidnappet meg fra landsbyen jeg bodde i. Jeg blir tvunget til å skyte og tør ikke å nekte, for da er jeg redd for å bli drept. Det er vanskelig å sove om natten når jeg opplever så mye forferdelig.

Jeg er 10 år og jobber som hushjelp. Foreldrene mine har ikke råd til å ha meg hjemme, og jeg bor hos dem jeg jobber for. Jeg jobber fra 05.30 om morgenen til sent på kvelden, men jeg går to timer på skole hver ettermiddag. Vi har 15 minutter friminutt. Det er den eneste tiden jeg får leke. Jeg besøker familien min 2 ganger i året.

Jeg er 12 år og elsker å drive med sport. Jeg liker meg godt på skolen også, selv om det av og til blir for mye lekser. Nå skal foreldrene mine skilles. Det har vært mye krangling hjemme i det siste, og begge foreldrene mine vil at jeg skal bo hos dem. De har ikke spurt om hva jeg vil.

Jeg er 13 år og går på internatskole. (Jeg bor på skolen jeg går på.) Jeg lengter ofte etter foreldrene mine og skulle ønske jeg kunne gå på skolen nær hjemmet mitt. Foreldrene mine mener jeg lærer mer på internatskolen.

Ett skritt frem

Rettigheter

Du får gå på skole

Du har fritid hvor du kan gjøre noe du liker.

Du ble registrert da du ble født og fikk et navn som er godkjent av myndighetene.

Du får best mulig helsehjelp når du trenger det, rent drikkevann, sunn mat og et rent og trygt miljø.

Du får oppfylt rettighetene dine uansett hudfarge, tro eller politiske mening, kjønn, funksjonsnedsettelse eller noe annet.

Du er beskyttet mot bruk og handel med narkotika.

Du har voksne som beskytter deg, så du ikke blir utsatt for vold eller omsorgssvikt.

Du får si din mening, og de voksne hører på deg og tar deg alvorlig selv om de ikke alltid er enige.

Du får ha kontakt med begge foreldrene dine og bo sammen med dem hvis det ikke er en spesiell grunn til noe annet.

Du får den ekstra hjelpen du trenger hvis du har en funksjonsnedsettelse.

Du har det du trenger av mat, klær og et sted å bo for å vokse og utvikle deg.

Du har ikke jobb som er farlig, går ut over skolegangen eller mulighetene til drive med fritidsaktiviteter.

Du får bruke ditt eget språk, kultur og religion.